

Compliance Charter

Stichting Algemeen Pensioenfonds - ARUBA 2017

Seroe Blanco 4, Oranjestad Aruba | (297) 525.27.32 | www.apfaruba.org

1. Inhoudsopgave

1. Inhoudsopgave	1
2. Inleiding	2
3. Definities en reikwijdte	3
4. Missie van compliance	4
5. Rolverdeling	6
6. Eerste beheersingslijn: Management verantwoordelijkheid	7
7. Tweede beheersingslijn: Compliance organisatie	9
8. Derde beheersingslijn: Toetsing van het framework	18
9. De Compliance Officer	19
Bijlage 1: Overzicht externe wet- en regelgeving en interne regelgeving	22

2. Inleiding

Dit Compliance Charter belicht het belang dat Stichting Algemeen Pensioenfonds Aruba (APFA) hecht aan de inrichting en inbedding van compliance.

APFA hecht belang aan een deugdelijk fondsbestuur en een goed evenwicht tussen de controlefuncties. APFA ziet de uitwerking en inbedding van haar compliance functie als een belangrijk onderdeel van de governancestructuur.

Dit Compliance Charter bevat de uitgeschreven principes, taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden op het gebied van compliance voor de organen en organisatie van APFA: de directie, het management en de medewerkers, de Raad van Toezicht en de Audit- en Risk Management Commissie.

Het Compliance Charter is de basis voor de inhoud van de compliance functie bij APFA en de daaruit voortvloeiende verantwoordelijkheden en taken uitgevoerd door de Compliance Officer. Daarnaast geef dit Compliance Charter op hoofdlijnen inzicht in de relatie van de Compliance Officer tot de Officer Risk Management en de Internal Auditor.

Voor de externe toezichthouder – de Centrale Bank van Aruba (CBA) – evenals de externe accountant en de certificerend actuaris geeft het document inzicht in de activiteiten die APFA verricht om compliant te zijn en de in het volgende hoofdstuk beschreven compliance risico's te beheersen.

Inwerkingtreding

Dit document is goedgekeurd door de Raad van Toezicht van APFA op 13 juni 2017 en treedt in werking op 1 juli 2017.

3. Definities en reikwijdte

APFA hanteert de volgende definitie voor compliance:

“Compliance is het geheel van maatregelen dat zich richt op de implementatie, handhaving en naleving van externe wet- en regelgeving (waaronder richtlijnen van de CBA), alsmede op interne procedures en gedragsregels om de reputatie en integriteit van APFA te waarborgen.”

Het niet-naleven van deze normen kan leiden tot sancties of verlies op het niveau van APFA, maar ook van de individuele betrokkenen bij APFA (directie, Raad van Toezicht en medewerkers).

Compliance risico wordt als volgt gedefinieerd:

“Het risico van wettelijke of regulatieve sancties (zoals bestuurlijke boetes) en van financieel of reputatieverlies dat APFA kan lopen, evenals het risico van regulatieve en/of arbeidsrechtelijke sancties dat een medewerker of een lid van de organen van APFA kan lopen, als gevolg van het onvermogen om wet, regels, richtlijnen, afspraken en gedragsregels na te leven die van toepassing zijn op de activiteiten van APFA respectievelijk van de medewerker of het lid van de organen of organisatie van APFA.”

De analyse en beheersing van het compliance risico is onderdeel van het integrale risicomanagement, zoals uitgewerkt in het Risk Management Framework van APFA.

Het compliance risico valt uiteen in:

- *Juridisch risico:* het risico van sancties en verlies als gevolg van het niet naleven van formele afspraken (contracten), niet contractuele verplichtingen en wet- en regelgeving.
- *Integriteitsrisico:* gevaar voor aantasting van de reputatie of bestaande of toekomstige bedreiging van vermogen of resultaat van een instelling als gevolg van een ontoereikende naleving van hetgeen bij of krachtens enig wettelijk voorschrift dan wel interne regel is voorgeschreven of handelen of nalaten in strijd met hetgeen volgens ongeschreven recht in het maatschappelijk verkeer betaamt.

In dit Compliance Charter wordt beschreven hoe deze risico's verder worden geconcretiseerd en geanalyseerd.

Om de reikwijdte van compliance voor APFA te bepalen heeft APFA de op haar van toepassing zijnde wet- en regelgeving in kaart gebracht. Een overzicht hiervan en van geldende interne regels is opgenomen in Bijlage 1 van dit Compliance Charter.

4. Missie van compliance

APFA draagt het bevorderen van een goede reputatie hoog in het vaandel. Compliance is daarin een onmisbare schakel, omdat daarmee de risico's die de reputatie van APFA kunnen bedreigen worden beheerst. Dit streven sluit aan bij de kernwaarden van APFA die de houding, regels en gedrag intern (onder de collega's) en extern (naar de belanghebbenden en Arubaanse gemeenschap in het algemeen) bepalen. Oogmerk hierbij is dat APFA haar deelnemers en cliënten optimaal wilt bedienen.

APFA hecht nadrukkelijk belang aan een gestructureerde inbedding van compliance. Dit streven sluit aan bij de ambitie van APFA om een integer functionerende instelling te zijn en te blijven ten behoeve van alle betrokkenen en draagt bij tot het waarborgen van de goede naam en reputatie van APFA als marktpartij. De integriteit mag aan geen enkele twijfel onderhevig zijn.

Een adequate beheersing van compliance risico's is daarvoor noodzakelijk. Dit brengt specifieke compliance doelstellingen met zich mee voor de directie van APFA, de Raad van Toezicht, het management en de medewerkers.

Met de compliance functie beoogt APFA de integriteit van de Raad van Toezicht, de directie, het management, de medewerkers van APFA en de verbonden partijen en APFA als organisatie te waarborgen. Ook beoogt APFA de naleving van interne regels en externe wet- en regelgeving te waarborgen wat zal bijdragen aan een goede reputatie en betrouwbaarheid.

Compliance betreft de wijze waarop deelnemers en andere cliënten worden bediend en heeft betrekking op de bedrijfsvoering van APFA. De Raad van Toezicht houdt toezicht op de manier waarop de directie uitvoering geeft aan haar compliance verantwoordelijkheid.

Integriteit van bestuur en medewerkers

Vanuit de invalshoek van de organisatie van APFA betekent compliance dat de directie, de Raad van Toezicht, het management en de medewerkers van APFA integer zijn en blijven en dat hun handelen en gedrag geen afbreuk doen aan de goede reputatie van APFA. Gedragsregels moeten duidelijkheid geven over wat APFA onder integer handelen verstaat. Ook wordt bij indiensttreding van nieuwe medewerkers, een nieuw directielid en/of lid van de Raad van Toezicht getoetst of de betreffende persoon betrouwbaar en integer is. Voor directie- en raadsleden speelt ook de toetsing door de CBA daarin een rol. De Integriteit van nieuwe of bestaande medewerkers die een integriteitgevoelige functie (gaan) bekleden wordt getoetst aan de hand van de Procedure Integriteitsgevoelige functies.

De directie en Raad van Toezicht van APFA dienen zich er periodiek van te vergewissen dat APFA zich houdt aan de geldende wet- en regelgeving.

Voor het bewerkstelligen van een integere bedrijfscultuur zijn de volgende elementen van groot belang:

- Consistent handelen
- Voorbeeldgedrag

- Uitvoerbaarheid (haalbare doelstellingen voor organisatie en medewerkers)
- Belangenafweging/evenwichtig handelen
- Transparantie
- Bespreekbaarheid
- Handhaving

Integere bediening van deelnemers en andere cliënten

Vanuit de invalshoek van deelnemers en andere cliënten is het belangrijk dat APFA een betrouwbare dienstverlener is. Betrouwbaar houdt onder andere in dat de deelnemer en andere cliënten op een correcte manier worden behandeld en juist worden geïnformeerd over de producten die worden aangeboden. Dit omvat vele aspecten die gebaseerd zijn op wet- en regelgeving.

Integriteit bedrijfsvoering is kwaliteitskenmerk

Onder integere bedrijfsvoering verstaat APFA dat processen dusdanig zijn ingericht dat onder meer de betrouwbaarheid van de informatie wordt gewaarborgd. Een van de belangrijkste aspecten hierbij is dat de rechten van de deelnemers op een juiste manier tot stand komen en op een juiste manier verantwoord worden richting de deelnemer. Het management, de administratieve organisatie en de kwaliteitsbewaking (interne controle) binnen APFA zijn de belangrijkste instrumenten om dit te waarborgen. Daarnaast is van belang dat wordt voldaan aan interne regelgeving en externe wet- en regelgeving.

Integriteit is een wezenlijk kenmerk van een professionele en betrouwbare organisatie. Het bevordert niet alleen de efficiëntie, de interne transparantie en de samenwerking, maar ook het vertrouwen. Integriteit is een kwaliteitskenmerk.

Van de integere bedrijfsvoering wordt de beheerste bedrijfsvoering onderscheiden¹. De rol van de compliance bij de beheerste bedrijfsvoering is het nagaan of aan de desbetreffende wet- en regelgeving en interne regels en procedures wordt voldaan.

¹ Voor een beheerste bedrijfsvoering is het belangrijk om helder te hebben of de bedrijfsprocessen in de organisatie worden beheerst. Dit betekent dat de risico's in kaart zijn gebracht en dat daarvoor voldoende beheersmaatregelen zijn getroffen. Hierbij kan gedacht worden aan functiescheiding, kaders en richtlijnen, AO-procedures, etc. Interne Beheersing is het proces dat gericht is op het verkrijgen van een redelijke mate van zekerheid over het bereiken van doelstellingen van de organisatie. De beheerste bedrijfsvoering omvat in ieder geval: duidelijke en adequate organisatiestructuur, duidelijke en adequate verdeling van taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden, adequate vastlegging van rechten en verplichtingen, eenduidige rapportagelijnen en een adequaat systeem van informatievoorziening en communicatie. De Internal Auditor houdt hier toezicht op. Ook de Audit- en Risk Management Commissie van APFA heeft hierin een rol.

5. Rolverdeling

Directie

De directie van APFA is en blijft eindverantwoordelijk voor het compliant zijn en blijven van APFA. De directie van APFA legt hierover verantwoording af aan de Raad van Toezicht van APFA (al dan niet via de Audit- en Risk Management Commissie van de Raad van Toezicht).

Management en medewerkers

Uitgangspunt bij het management van compliance risico is -conform het Risk Management Framework- lijnverantwoordelijkheid. Alle afdelingsmanagers dienen zelf compliance risico te identificeren, beoordelen, meten, managen en daarover conform daartoe ontworpen procedures en templates te rapporteren aan de Compliance Officer. Management en medewerkers van APFA zijn zelf verantwoordelijk voor compliant gedrag. De lijnverantwoordelijkheid voor compliance en de eigen verantwoordelijkheid zijn onderdeel van het Performancemanagement van APFA.

Compliance Officer

De Compliance Officer is aanvullend en ondersteunend: hij/zij faciliteert, adviseert en toetst de directie en het management bij het implementeren en onderhouden van compliance in hun organisatieonderdeel. De taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden zijn uitgewerkt in hoofdstuk 9. Daar wordt ook de positie van de Compliance Officer binnen APFA beschreven.

Officer Risk Management

De Compliance Officer werkt samen met de Officer Risk Management om “witte vlekken” en doublures te voorkomen bij het management van risico's en de rapportage daarover. De Compliance Officer en Officer Risk Management zorgen dat zij in een onderling consistent formaat rapporteren.

Internal Auditor

De onafhankelijke toetsing op de opzet, het bestaan en de werking van de compliance functie is een taak die berust bij de Internal Auditor en/of bij de externe accountant.

Risk Management Framework: drie beheersingslijnen

De hiervoor beschreven rolverdeling is consistent met het integraal risicomanagement zoals beschreven in het Risk Management Framework (RMF) van APFA. De opzet van de compliance-functie gaat conform het RMF gaat uit van de 'drie beheersingslijnen' (3 lines of defense model).

De eerste beheersingslijn omvat de primaire verantwoordelijkheid van de directie en het management voor het in compliance zijn van APFA en haar processen.

De tweede beheersingslijn omvat de verantwoordelijkheden van de compliance functie ten behoeve van de coördinatie van en het toezicht op de beheersing van compliance binnen APFA.

De derde beheersingslijn omvat de verantwoordelijkheden van de Internal Auditor of de externe accountant voor de onafhankelijke toetsing van opzet, bestaan en werking van de eerste en tweede beheersingslijn.

De drie beheersingslijnen zijn verder beschreven in de hoofdstukken 6, 7 en 8.

6. Eerste beheersingslijn: Management verantwoordelijkheid

6.1. Inleiding

In dit hoofdstuk wordt beschreven wie de “eigenaar” is van compliance risico’s.

Compliance is primair de verantwoordelijkheid van de directie van APFA en is verankerd in de dagelijkse processen. Ter ondersteuning en voor de coördinatie op organisatieniveau is een Compliance Officer aangesteld. Deze wordt benoemd door de directie. De Compliance Officer rapporteert aan de directie. In hoofdstuk 9 is de rol van de Compliance Officer uitgewerkt.

Binnen de bedrijfsonderdelen en andere organisatorische eenheden is de verantwoordelijkheid voor de daadwerkelijke realisatie van compliance in de operationele organisatie ondergebracht bij de managers van de verschillende afdelingen.

Daarnaast is het de taak van het management om aan de medewerkers uit te dragen dat APFA streeft naar het in stand houden van een goede reputatie. Dit gebeurt bijvoorbeeld door in het Performancemanagement (vaststellen competenties, doelstellingen en beoordeling) van medewerkers en managers compliance als onderdeel mee te nemen. De Compliance Officer ondersteunt het management daarbij.

Compliance en efficiency zijn beide de verantwoordelijkheid van de directie, maar kunnen tegengesteld aan elkaar lijken. Het is daarom van belang dat het management met ondersteuning van de Compliance Officer hierin een werkbare lijn ontwikkelt. De Compliance Officer heeft een nadrukkelijke rol bij het nemen van beslissingen door de directie en het management betreffende de focus van compliance activiteiten (monitoring/advies). Hierbij hanteert de Compliance Officer een analyse van compliance risico’s (zie hoofdstuk 7) die helpt om de gewenste focus aan te brengen.

6.2. Taken en verantwoordelijkheden van de directie en de managers

Op verschillende gebieden worden door de directie waarborgen ingebouwd. Het betreft:

- het inregelen van ‘goed bestuur’, inhoudende:
 - het beschikken over voldoende geschiktheid door de leden van de Raad van Toezicht en de directie zoals vastgelegd in het Geschiktheidsbeleid van APFA;
 - het waarborgen van de integriteit en de betrouwbaarheid zoals vastgelegd in het Integriteitsbeleid van APFA;
- het voldoen aan de transparantie- en informatieverplichtingen tegenover de deelnemers en overige belanghebbenden, zoals vastgelegd in het Communicatiebeleid van APFA.

De managers dragen er zorg voor dat compliance binnen de eigen afdeling wordt verankerd. Hierbij is het bevorderen van het compliance bewustzijn bij de medewerkers cruciaal.

De managers zijn daarnaast verantwoordelijk voor de beheersing van het compliance risico. Dit splitst zich uit in de volgende verantwoordelijkheden:

- het effectief uitvoeren van het compliance beleid;

- het uitvoeren van specifieke compliance procedures voor de betreffende afdeling, die met behulp van de Compliance Officer worden opgesteld door het management;
- het interpreteren van de van toepassing zijnde wet- en regelgeving voor alle betrokkenen van het eigen organisatieonderdeel en het vertalen daarvan naar werkinstructies. De Compliance Officer assisteert het management daarbij door te inventariseren welke specifieke bepalingen in wet- en regelgeving voor ieder organisatieonderdeel relevant zijn en welke impact de overtreding van die regels kan hebben voor APFA en haar medewerkers;
- het inschakelen van de Compliance Officer (indien nodig) bij nieuwe wet- en regelgeving en nieuwe activiteiten en/of nieuwe producten.
- het creëren en behouden van een goede integriteitscultuur om invulling te geven aan de compliance vereisten (bewustwording);
- het zonder vertraging rapporteren aan de Compliance Officer van gevallen van non-compliance en waargenomen compliance risico's; het periodiek interviewen van medewerkers over de naleving van compliance procedures en het toetsen van dossiers op de naleving (monitoring);
- het meewerken aan de uitvoering van controleactiviteiten die zijn gericht op het vaststellen of het compliance beleid in de praktijk ook wordt uitgevoerd en werkt (monitoring).

6.3. Rapportage

Er vindt periodiek afstemming plaats tussen de Compliance Officer, de directie en de managers van de verschillende afdelingen over de status van compliance. Per kwartaal legt de Compliance Officer dit schriftelijk vast in het compliance kwartaalrapport ten behoeve van de directie en de Raad van Toezicht.

Jaarlijks stelt de Compliance Officer een rapport op voor de directie ter verantwoording van onder meer het gevoerde beleid en de uitvoering van de processen (zie hoofdstuk 9.3. van dit Compliance Charter). Een kopie van deze rapportage wordt door de directie ingediend bij de Raad van Toezicht.

7. Tweede beheersingslijn: Compliance organisatie

7.1. Inleiding

In dit hoofdstuk wordt de rol van de Compliance Officer in hoofdlijnen uitgewerkt. De Compliance Officer heeft als taak te monitoren dat de directie aan haar verantwoordelijkheid op het gebied van compliance voldoet. De Compliance Officer doet dit door te adviseren en te faciliteren bij de implementatie van nieuwe wet- en regelgeving, bewustwording te creëren en acties te monitoren die door de directie worden ondernomen. Ook wordt ingegaan op de relaties die compliance heeft met andere interne en externe partijen.

Compliance heeft als hoofddoel de beheersing van het compliance risico zoals gedefinieerd in hoofdstuk 3 door toe te zien op de implementatie en naleving van externe wet- en regelgeving, evenals de interne regelgeving. Om deze doelstelling te kunnen bereiken is gekozen voor zowel een top-down als een bottom-up benadering. De doelstellingen en de vormgeving van de compliance functie, moeten door de Raad van Toezicht en de directie van APFA worden gedragen. De top draagt uit dat compliance zo belangrijk is dat de rest van APFA zich aan de taken en bevoegdheden van compliance bindt. Compliance is ook een houding, een 'mind set'. Medewerkers moeten het belang van compliance zien en integriteit deel uit laten maken van hun eigen gedrag. Ook moeten zij anderen hierop aanspreken. Dit betekent dat compliance ook 'bottom-up' zal moeten worden gedragen binnen APFA.

Compliance heeft zijn voelsprietten nodig binnen APFA om goed te kunnen functioneren. Dit betekent dat er door de werkvloer signalen moeten kunnen worden afgegeven aan de Compliance Officer. Daarnaast geeft de Compliance Officer op het vlak van compliance sturing aan APFA en stelt hij binnen zijn eigen taken en verantwoordelijkheden de kaders vast waarbinnen geopereerd wordt. Dit wordt in het jaarplan uiteengezet.

7.2. Integriteitsbeleid, interne overlegstructuur, rapportage en monitoring

7.2.1. De compliance taken ten aanzien van het integriteitsbeleid

In het Integriteitsbeleid is de Gedragscode opgenomen. De compliance taken ten aanzien van de Gedragscode zijn:

- Er is een Gedragscode vastgesteld en ingevoerd, zoals vastgelegd in het Integriteitsbeleid.
- Deze Gedragscode is bekend bij, de leden van de directie van APFA, de leden van de Raad van Toezicht, het management, de medewerkers, en andere (categorieën) personen aangewezen door de directie of de Raad van Toezicht van APFA.
- Alle betrokkenen verklaren jaarlijks schriftelijk aan de Compliance Officer de Gedragscode na te leven door middel van het invullen van de Vragenlijst naleven Gedragscode.
- Overtredingen van de Gedragscode worden gemeld bij de Compliance Officer.

Naast de Gedragscode is in het Integriteitsbeleid ook de Procedure Integriteitsgevoelige Functies opgenomen. De compliance taken ten aanzien van deze procedure zijn:

- Er is een Procedure Integriteitsgevoelige Functies vastgesteld en ingevoerd, zoals vastgelegd in het Integriteitsbeleid.
- Deze Procedure Integriteitsgevoelige Functies is bekend bij de leden van de directie van APFA, de leden van de Raad van Toezicht, het management en de medewerkers van APFA.
- Alle betrokkenen verklaren jaarlijks schriftelijk aan de Compliance Officer de Procedure Integriteitsgevoelige Functies na te leven door middel van het invullen van de Vragenlijst Integriteitsgevoelige Functies.
- Overtredingen van de Procedure Integriteitsgevoelige Functies worden gemeld bij de Compliance Officer.

Acties uit te voeren door de Compliance Officer

De Compliance Officer dient de volgende documenten te verzamelen en te administreren:

- Verklaring Gedragscode
- Jaarlijkse vragenlijst naleven Gedragscode;
- Jaarlijkse vragenlijst Integriteitsgevoelige functies;
- Namenlijst insiders (jaarlijks of bij in-/uitdiensttreding insiders door de Compliance Officer te actualiseren);
- Lijst van effectenbemiddelaars zoals gespecificeerd in artikel 11.2 van de Gedragscode;
- Verklaringen over relatiegeschenken, giften, uitnodigingen etc. zoals gespecificeerd in artikel 9 van de Gedragscode.

Acties ten aanzien van melding nevenfuncties

- Nevenfuncties worden aan de Compliance Officer gemeld en aan de directie ter goedkeuring aangeboden. Het is niet toegestaan zonder goedkeuring van de directie nevenfuncties te vervullen bij bedrijven en instellingen waarmee APFA zakelijke contacten heeft. Ook het aanvaarden van nevenfuncties bij andere bedrijven en instellingen is onderworpen aan melding bij de Compliance Officer en goedkeuring van de directie. Voor directieleden, de raadssecretaris en Raadsleden wordt de goedkeuring verleend door de Raad van Toezicht. Nadere uitwerking van nevenfuncties is te vinden in artikel 8 van de Gedragscode.
- Betrokkenen completeren jaarlijks de vragenlijst naleven Gedragscode, inclusief onderdeel nevenfuncties, opgenomen in bijlage III van het Integriteitsbeleid.
- De Compliance Officer draagt zorg voor de administratie en registratie van de ingevulde “Jaarlijkse vragenlijst naleven Gedragscode”.
- In de directievergadering van APFA wordt het onderwerp nevenfuncties besproken. De uitkomst van deze besprekingen wordt in de notulen van de vergadering vastgelegd.

Acties ten aanzien van de incidentenprocedure

- De Compliance Officer legt meldingen van incidenten schriftelijk vast en maakt een dossier aan.
- De Compliance Officer evalueert gemelde incidenten en rapporteert daarover aan de directie, dan wel de Audit en Risk Management Commissie of de voorzitter van de Raad van Toezicht.

7.2.2. Pension Fund Governance

Het toezicht van de Centrale Bank van Aruba richt zich steeds meer op de inrichting van de processen en procedures en de aantoonbaarheid van compliance (documentatie). De directie dient daarom aandacht te besteden aan de verankering van het Integriteitsbeleid in de processen en specifiek aan functiescheiding tussen beleggingsactiviteiten en overige activiteiten.

7.2.3. Interne overlegstructuur

Het goed functioneren van de compliance functie vereist een goede communicatie tussen de diverse afdelingen binnen APFA. Hieronder volgt een korte opsomming van de belangrijkste overlegstructuren die binnen APFA worden ingesteld. Daarnaast participeert de Compliance Officer in overlegstructuren met externe partijen waarbij vooral vaktechnisch en uitwisseling van zienswijze centraal staan. Er dient afstemming te zijn met bijvoorbeeld de volgende afdelingen: Afdeling HR & Communicatie, de afdeling Financiën, de afdeling Risk Management en de afdeling Internal Auditor.

Interne afstemming kan doublures en/of manco's in werkzaamheden voorkomen waardoor de taakuitvoering efficiënt wordt ingevuld. Afstemming en informatie-uitwisseling vinden plaats op het terrein van:

- signalering en interpretatie van nieuwe wet- en regelgeving;
- ontwikkelingen binnen de juridische organisatiestructuur van APFA;
- aangaan van contractuele verplichtingen richting derden ten aanzien van uit te besteden compliance activiteiten of te implementeren regelingen;
- samenwerking bij de initiatie en uitvoering van deelprojecten op het vlak van compliance.

De Compliance Officer onderhoudt een relatie met alle afdelingen binnen APFA.

Overzicht Intern compliance overleg APFA				
Nr.	Omschrijving	Inhoud	Deelnemers	Frequentie
1.	Overleg met de algemeen directeur	Status en korte termijn acties	Algemeen Directeur en Compliance Officer	2 x p.m.
2.	Overleg met de directie	Compliance-ontwikkelingen	Compliance Officer ter directievergadering	1 x p.m.
3.	Overleg met de Audit- en Risk Management Commissie / Raad van Toezicht	Toelichting op kwartaalrapportage	Compliance Officer ter Raadsvergadering	1 x p.kw.
4.	Overleg met stafafdelingen en afdeling Internal Audit en Risk Management	Status en korte termijn acties	Officer Risk Management, Internal Auditor, Manager Bedrijfsbureau, HR en Compliance Officer	Min. 1 x p.kw / ad hoc

5.	Overleg met managers afdelingen	Status compliance binnen afdelingen	Managers en Compliance Officer	Min. 1 x p.kw / ad hoc
----	---------------------------------	-------------------------------------	--------------------------------	------------------------

7.2.4. Jaarplan compliance werkzaamheden

Elk jaar stelt de Compliance Officer een jaarplanning op. Hierin zijn de in dat jaar uit te voeren activiteiten en een monitoringprogramma voor het betreffende jaar opgenomen. Dit monitoringprogramma wordt elk jaar in de maand november opgeleverd.

Het jaarplan wordt ter goedkeuring voorgelegd aan de directie en aan de Raad van Toezicht van APFA. Elk kwartaal vinden er beoordelingsgesprekken plaats met de directie om te bezien of het jaarplan ook gerealiseerd wordt.

Het jaarplan vormt de basis voor de door de afdelingen uit te voeren compliance activiteiten.

7.2.5. Risicoanalyse

De risicoanalyse geeft inzicht in de belangrijkste compliance risico's en de maatregelen die getroffen zijn om de compliance risico's te beheersen. De risicoanalyse resulteert in een overzicht van de belangrijkste tekortkomingen en vormt de basis voor de uit te voeren compliance werkzaamheden.

Voor de Compliance Officer is een risicoanalysemethodiek ontwikkeld, die wordt gehanteerd om inzicht te geven waar de grootste risico's binnen de wet- en regelgeving worden gelopen.

In hoofdlijnen ziet de risicoanalysemethodiek er als volgt uit:

Compliance risico's (juridisch risico en integriteitsrisico) worden eerst verdeeld in herkenbare sub risico's, om de hoofdrisico's concreter te kunnen inschatten.

Verdeling juridisch risico in sub risico's

Het juridisch risico wordt verdeeld in de volgende sub risico's:

- Wetgevingsrisico
- Contractrisico
- Niet contractuele rechten
- Niet contractuele verplichtingen
- Procesrisico

Juridisch risico in categorieën opdelen

Hiervoor kan de volgende tweedeling worden gebruikt:

- Primaire definitie: deze juridische term definieert een breed risicogebied (zoals contract risico) en helpt te focussen op waarschijnlijke bronnen van juridisch risico.

- Secundaire definitie: deze gebruikt *concrete voorbeelden* om uit te leggen en te laten zien waar primaire risico's bestaan (zoals het gebruik van niet-standaard overeenkomsten of voorwaarden).

Juridische risico's zijn eigendom van de organisatie, dus moet het management van de afdelingen helpen met het beschrijven en uitbenen van eenvoudig uit te leggen niet juridische voorbeelden (secundaire definitie) die voor hun afdeling van belang zijn. Hieronder is dit met enkele voorbeelden uitgewerkt:

Primaire categorieën van juridisch risico en voorbeelden van secundaire definities	
Primair juridisch risico	Voorbeeld van secundaire definitie
Wetgevingsrisico	
Het risico dat APFA faalt om wet- en regelgeving (op tijd) te implementeren.	<ul style="list-style-type: none"> • Falen om op de hoogte te blijven van bestaande of nieuwe wet- en regelgeving die impact op APFA en haar operatie kan hebben.
Contractrisico	
Het risico waaraan bestaande en nieuwe overeenkomsten APFA bloot stellen	<ul style="list-style-type: none"> • Gebruik van niet standaard-contracten of -voorwaarden; • Technische fout: bijvoorbeeld, ontbrekende of verkeerde documentatie, verkeerde of onduidelijke goedkeuring; • Falen om afspraken na te komen of af te dwingen. • Ontvangen garanties of onderpand zijn niet afdwingbaar omdat de juridische vormgeving tekortschiet (hypotheek) • Risico dat lopende contracten verlopen (herverzekeringen bijvoorbeeld)
Niet-contractuele rechten	
Het risico dat APFA zijn niet contractuele rechten niet zeker stelt (ook wel "intellectual property risk" genoemd).	<ul style="list-style-type: none"> • Management van beeldmerken (APFA logo), specifieke producten, kennis etc.
Niet contractuele verplichtingen	
Het risico dat APFA zich niet aan de letter en de geest van de wet houdt.	<ul style="list-style-type: none"> • Inbreuk op intellectueel eigendom van een derde. • Niet nakomen zorgplicht richting klanten: bijvoorbeeld te hoge hypotheek verschaffen;

	<ul style="list-style-type: none"> • Niet correct gebruik van sociale media
Procesrisico	
Het risico dat APFA operationele of strategische fouten begaat bij het managen van geschillen.	<ul style="list-style-type: none"> • Falen om deadlines (verjaring zaak, te laat indienenprocesstukken) te halen bij geschilbeslechting of ander mismanagement van het proces rond geschillen; • Verkeerde strategische aanpak of geschillenprocedure

Deze wijze van categorisering maakt juridisch risico voor de Compliance Officer / Legal en het management meer “tastbaar”.

Na het categoriseren en wegen van de risico’s (zie de risicomatrix hierna), kan worden overwogen waar beheersingsmaatregelen worden getroffen en hoe (instellen bepaalde procedures, versterken juridische kennis op bepaalde afdelingen, externe review van juridische documenten, etc.).

Verdeling integriteitsrisico’s in sub risico’s

Het integriteitsrisico wordt verdeeld in de volgende sub risico’s:

- Risico op belangenverstremgeling;
- Risico op benadeling of ongeoorloofde bevoordeling van derden;
- Risico op voorwetenschap;
- Risico op witwassen;
- Risico op terrorismefinanciering;
- Risico op fraude;
- Risico op onoorbaar handelen;
- Uitbestedingsrisico (integriteitsrisico als gevolg van uitbesteding van primaire processen).

Samen met het management worden ook deze sub risico’s nader in categorieën verdeeld (risicobronnen van praktijkvoorbeelden voorzien).

Waarschijnlijkheid en impact

De waarschijnlijkheid van en de impact bij het optreden van de geïdentificeerde compliance risico’s worden in kaart gebracht.

Met *impact* worden bijvoorbeeld bedoeld boetes, materiële verliezen of het schaden van de reputatie van APFA. Risico’s kunnen kwalitatief worden beoordeeld alsook kwantitatief. Waar mogelijk worden risico’s gekwantificeerd door ze uit te drukken in percentages (verlies van klanten, daling dekkingsgraad, etc.) of in geldswaarde (hoogte boetes).

In een matrix ziet dat er als volgt uit:

RISICOMATRIX		WAARDERING IMPACT				
		Minimaal	Klein	Middel	Hoog	Maximaal
Mate van waarschijnlijkheid	Zeer waarschijnlijk	Middel	Hoog	Hoog	Zeer hoog	Zeer hoog
	Waarschijnlijk	Middel	Middel	Hoog	Hoog	Zeer hoog
	Mogelijk	Laag	Middel	Middel	Hoog	Hoog
	Onwaarschijnlijk	Laag	Laag	Middel	Middel	Hoog
	Zeldzaam	Laag	Laag	Laag	Middel	Hoog

Gewenste beheersingsniveaus

Gewenste beheersingsniveaus –te weten het verminderen van de waarschijnlijkheid en/of impact van risico's- worden bereikt door middel van (nieuwe) beheersingsmaatregelen. Sommige risico's moeten worden geëlimineerd (grote impact), andere worden beheerst. Kleine risico's kunnen worden geaccepteerd (lage waarschijnlijkheid / kleine impact).

Met beheersingsmaatregelen worden middelen bedoeld die er op gericht zijn om een risico te beheersen en te garanderen dat een bedrijfsdoelstelling wordt gerealiseerd, of dat een proces wordt gevolgd bijvoorbeeld richtlijnen, beleid en procedures zoals het Integriteitsbeleid van APFA of de Incidentenprocedure.

Door periodiek de risicoanalyse te herhalen en vast te leggen wordt de voortgang in implementatie en naleving zichtbaar. Ook komen naast de al in hoofdstuk 3 gedefinieerde compliance risico's nieuwe (sub-)risico's naar voren.

Ook andere aspecten zoals bewustwording van of de professionele invulling van compliance binnen APFA, op basis van gedefinieerde toetsingscriteria, kunnen in deze risicoanalyse worden opgenomen. Immers, wanneer niemand zich van compliance risico's bewust zou zijn is de kans dat zij zich voordoen groot.

De risicoanalyse kan door de managers (de lijnverantwoordelijken) worden gebruikt om de status bij te houden en de voortgang te meten van de (specifiek) op de afdeling van toepassing zijnde wet- en regelgeving evenals interne gedragsregels en procedures.

7.2.6. Monitoring

Monitoring is één van de vereisten voor een succesvolle compliance functie binnen APFA. Een handhavingsprogramma is hierbij onmisbaar. De toetsing van de juiste werking van geïmplementeerde risicobeheersingsmaatregelen moet frequent plaatsvinden.

Naarmate regelingen zijn geïmplementeerd in processen en systemen, is dit beter mogelijk.

Compliance gebruikt een aantal methoden om een monitoring uit te voeren, waaronder (niet limitatief):

- Steekproefsgewijze dossiercontrole;
- Vragenlijsten (Gedragscode, Integriteitsgevoelige functies);
- Interviews;
- Risk Self-Assessments;
- Systeemcontrole.

De Internal Auditor en/of de externe accountant voert in overleg met de Compliance Officer audits uit binnen de totale organisatie. Daarom wordt gebruikgemaakt van de expertise van de Internal Auditor op het vlak van auditing en aanwezige processen bij de implementatie van beheersingsmaatregelen in processen en systemen.

7.2.7. Opleiding en training

APFA hecht veel belang aan een goede opleiding voor de Compliance Officer. De permanente scholing van de Compliance Officer bestaat uit het volgen van vervolgcursussen en seminars.

Naast de opleidingen en cursussen op het gebied van compliance is het ook belangrijk dat er trainingen worden gevolgd met betrekking tot de benodigde vaardigheden van de Compliance Officer.

7.2.8. Rapportagestructuur

Periodieke rapportages

Ieder kwartaal rapporteert de Compliance Officer aan de directie van APFA over de stand van zaken over compliance. De periodieke rapportage van de Compliance Officer maakt melding van:

- de stand van zaken met betrekking tot implementatie, werking en de effectiviteit van de compliance functie en organisatie binnen APFA aan de hand van de benoemde compliance aandachtsgebieden;
- communicatie van APFA met de Centrale Bank van Aruba op het gebied van compliance, inclusief de ontwikkelingen bij en aanbevelingen van de toezichthouder die relevant zijn voor de activiteiten van de afdelingen;
- overzicht van meldingen van APFA uit hoofde van meldingsverplichtingen aan het Meldpunt Ongebruikelijke Transacties, inclusief geconstateerde overtredingen van regels;
- overzicht van compliance rapportages aan de Centrale Bank van Aruba;
- eventuele compliance-incidenten en de voortgang op eerder gerapporteerde compliance incidenten. De Incidentenprocedure is vastgelegd in bijlage 1 van het Integriteitsbeleid van APFA.

De rapportage heeft de volgende drie doelen:

- Beoordeling mogelijk maken van de werking en de effectiviteit van de compliance functie binnen APFA;
- Inzicht geven in de relatie en contacten met de toezichthouder op het gebied van compliance;
- Inzicht geven in de compliance-incidenten.

De benodigde input voor deze rapportage vormt de basis voor de compliance activiteiten van de afdelingen. De managers rapporteren periodiek op aangeven van de Compliance Officer over de voortgang van de werkzaamheden met betrekking tot compliance en eventuele knelpunten die daarin te onderkennen zijn.

Incidentele rapportages

In het geval van incidenten wordt direct gemeld aan de leidinggevende en de Compliance Officer. De leidinggevende of de Compliance Officer maken een rapport van het incident. De Compliance Officer dient in alle gevallen in gekopieerd te worden bij de melding van een incident. De Compliance Officer maakt een eerste evaluatie van het incident en stuurt deze naar een lid van de directie die in lijn verantwoordelijk is voor de betreffende afdeling voor de behandeling van het Incident. Ten slotte wordt elke rapportage getekend door de Compliance Officer en de betreffende directeur.

Een gedetailleerde beschrijving van de Incidentenprocedure is te vinden in bijlage I van het Integriteitsbeleid.

8. Derde beheersingslijn: Toetsing van het framework

8.1. Inleiding

De derde beheersingslijn wordt gevormd door de afdeling Internal Audit van APFA. Het is van cruciaal belang dat periodieke onafhankelijke toetsing plaatsvindt naar de opzet, het bestaan en de werking van de interne beheersingsmaatregelen op het gebied van compliance. De verantwoordelijkheid hiervoor ligt binnen APFA bij de afdeling Internal Audit.

8.2. Organisatorische inbedding

De Internal Auditor is onafhankelijk gepositioneerd ten opzichte van het lijnmanagement en ten opzichte van de Compliance Officer. Hij dient vanuit deze rol onafhankelijk te rapporteren aan de directie en de Raad van Toezicht over het functioneren van de overige controls met betrekking tot de verschillende risicogebieden binnen het bedrijf, waaronder de in dit Compliance Charter gedefinieerde compliance risico's.

De afdeling Internal Audit werkt nauw samen met de Compliance Officer op het terrein van het verrichten van onderzoeken ten behoeve van de toetsing van de compliance functie (de eerste beheersingslijn).

De afdeling Internal Audit toetst ook de effectiviteit van de tweede beheersingslijn, met andere woorden ook de effectiviteit van de Compliance Officer in de uitvoering van zijn jaarplan en zijn monitoringsprogramma. De afdeling Internal Audit wordt gezien als het organisatieonderdeel met de benodigde auditexpertise en kennis van de aanwezige processen.

9. De Compliance Officer

9.1. Taken en verantwoordelijkheden

De Compliance Officer neemt de integriteit van de directie en de medewerkers van APFA als uitgangspunt. De betrouwbaarheid van de leden van de directie en de Raad van Toezicht wordt getoetst door de CBA en staat buiten twijfel wanneer de betrouwbaarheid door de CBA voor de toepassing van de Landsverordening Ondernemingspensioenfondsen is vastgesteld.

De integriteit van de APFA betrokkenen die houder zijn van een zogenaamde integriteitsgevoelige functie (gedefinieerd in de CBA Richtlijn Integere Bedrijfsvoering) wordt jaarlijks door de Compliance Officer getoetst aan de hand van een vragenlijst behorende bij de Procedure Integriteitsgevoelige functies. Deze is in het Integriteitsbeleid opgenomen als bijlage IV. Daarnaast vullen deze betrokkenen ook de “Jaarlijkse vragenlijst Naleving Gedragscode” in.

Andere belangrijke taken en verantwoordelijkheden van de Compliance Officer zijn:

- het identificeren van wijzigingen en / of aanvullingen in wet- en regelgeving en de invloed op de compliance risico's daarvan voor APFA als geheel en voor de verschillende afdelingen van APFA;
- het controleren van de naleving van de wettelijke regels en van interne regels die APFA zelf heeft opgesteld;
- de beheersing van het integriteitsrisico op basis van de taken en verantwoordelijkheden beschreven in de desbetreffende beleidstukken;
- het adviseren van de directie en het management van APFA bij de naleving van wettelijke regels en interne regels en het opstellen van beleid en procedures betreffende compliance;
- het creëren van compliance bewustwording;
- het communiceren over compliance;
- incidentmanagement compliance;
- het identificeren en monitoren van nog op te volgen acties op het gebied van wet- en regelgeving (gap- analyse/action tracking);
- het beheersen van compliance risico's door het maken van een risicoanalyse, het op basis daarvan stellen van prioriteiten en het doen van voorstellen over (aanpassing van) beheersingsmaatregelen;
- het monitoren van compliance: het toezien op de deugdelijkheid en effectiviteit van interne regels en procedures;
- het beoordelen van de effectiviteit van de procedures die zijn opgesteld en de maatregelen die zijn genomen om gesignaleerde onvolkomenheden bij de naleving van wettelijke en interne regels op te heffen;
- het monitoren van de communicatie met de toezichthouders met betrekking tot compliance aan wet- of regelgeving of met betrekking tot de beheersing van compliance risico's tijdig en volledig wordt opgevolgd door APFA.

Een en ander zoals nader uitgewerkt in specifieke beleidsdocumenten van APFA.

9.2. Bevoegdheden

De Compliance Officer heeft in het kader van de taakuitoefening de volgende bevoegdheden:

- Toegang tot alle informatie die noodzakelijk en redelijkerwijs nodig is voor de uitoefening van zijn taak (waaronder de resultaten van internal audits), eigendommen en medewerkers van APFA.
- De bevoegdheid medewerking te verlangen van medewerkers binnen APFA; ook kan op basis van een budget gebruik worden gemaakt van specialisten binnen of buiten APFA.
- De bevoegdheid te adviseren over de toepassing van sancties (o.a. waarschuwing, berisping, schorsing of ontslag) bij niet-naleving van interne gedragsregels, binnen de kaders van de interne regeling. De uiteindelijke sanctie wordt opgelegd door de directie van APFA in overleg met de afdeling Human Resources. Indien het de directieleden of raadsleden betreft, wordt de sanctie opgelegd door de Raad van Toezicht.
- Het doen instellen van een bijzonder onderzoek (bijvoorbeeld naar aanleiding van het vóórkomen van incidenten).

9.3. De positie van de Compliance Officer

De compliance functie c.q. Compliance Officer heeft een zelfstandige en onafhankelijke positie binnen APFA.

De onafhankelijkheid en zelfstandige positie betekent dat de Compliance Officer:

- Onafhankelijk is van het management.
 - De Compliance Officer mag niet hiërarchisch ondergeschikt zijn aan een functie waarop toezicht wordt gehouden door de Compliance Officer.
 - De Compliance Officer is niet betrokken bij de activiteiten waarop hij toezicht houdt (anders dan in de adviserende en faciliterende rol die de Compliance Officer heeft).
- De belangen dient van APFA als geheel, met oog voor de belangen van alle stakeholders.
- Directe toegang heeft tot de directie en –wanneer de gegeven situatie dat rechtvaardigt en nadat overleg met de directie en/of het management niet tot een bevredigend resultaat heeft geleid- de Raad van Toezicht.
- Een budget heeft voor de uitvoering van zijn activiteiten in het Compliance jaarplan en voor incidentele gevallen. Dit budget wordt vastgesteld in het jaarlijkse begrotingsproces.
- Niet opereert buiten het mandaat van de directie die hem heeft benoemd (Compliance Charter/jaarplan/budget). De directie is verantwoordelijk voor de compliance van APFA.

De zelfstandige positie van de Compliance Officer krijgt vorm door de ondertekening van dit charter door de directie van APFA en de goedkeuring ervan door de Raad van Toezicht van APFA.

9.4. Rapportagelijnen

De Compliance Officer rapporteert primair aan de directie van APFA. De Compliance Officer heeft een rechtstreekse rapportagelijijn naar de Raad van Toezicht van APFA, in het kader van het toezicht van de Raad van Toezicht op de wijze waarop de directie haar verantwoordelijkheid met betrekking tot compliance uitvoert.

De Compliance Officer rapporteert ieder kwartaal aan directie en Raad van Toezicht met betrekking tot de stand van zaken op het gebied van compliance (zie voor de inhoud 7.2.8). De Internal Auditor en de Officer Risk Management ontvangen een afschrift van deze kwartaalrapportages.

De Compliance Officer legt in het kader van zijn rol en positie binnen APFA jaarlijks verantwoording af aan de directie over de volgende zaken:

- het door hem gevoerde compliance beleid;
- de wijze waarop compliance processen zijn uitgevoerd binnen APFA;
- de wijze waarop door hem bewustwording binnen APFA is gestimuleerd;
- de ontwikkeling van bepaalde nader te bepalen thema's, risico's, juridische kwesties;
- de jaarlijkse analyse van de compliance risico's zoals in dit Compliance Charter gedefinieerd en de effectiviteit van de getroffen beheersingsmaatregelen;
- de melding van incidenten (gevraagd en ongevraagd, na consultatie vooraf van de betrokken afdelingen en medewerkers) ten aanzien van compliance risico's, inclusief een advies over het beperken van de risico's;
- overige punten uit het jaarplan van het betreffende jaar.

Bijlage 1: Overzicht externe wet- en regelgeving en interne regelgeving

Externe wet- en regelgeving:

- De landsverordening privatisering APFA (AB 2005 no. 2);
- De landsverordening ondernemingspensioenfondsen (AB 1998 no. GT 17);
- De landsverordening Algemeen Pensioen (AB 2011 no. 85);
- De aanpassingsverordening landsverordening algemeen pensioen (AB 2011 no. 86);
- De landsverordening voorkoming en bestrijding witwassen en terrorisme financiering (AB 2011 no. 28), hierna te noemen: "LWTF";
- De landsverordening van 20 mei 2011 houdende het overgangsrecht in verband met de inwerkingtreding van de LWTF (citeertitel: Invoeringsverordening landsverordening voorkoming en bestrijding witwassen terrorismefinanciering met vindplaats AB 2011 no. 29);
- Het landsbesluit van 27 mei 2011 (AB 2011 no. 29), houdende inwerkingtreding van de Landsverordening voorkoming en bestrijding witwassen en terrorismefinanciering (AB 2011 no. 28), de Invoeringverordening Landverordening voorkoming en bestrijding witwassen en terrorismefinanciering (AB 2011 no 29) en het Landsbesluit regeling geldelijke overmakingen (AB 2011 no. 30);
- De ministeriële regeling van 27 februari 2012 (AB 2012 no 11), ter uitvoering van artikel 19, zesde lid, van de Landsverordening voorkoming en bestrijding witwassen een terrorismefinanciering (AB 2011 no. 28) ("Regeling verificatiedocumenten LWTF");
- De ministeriële regeling van 28 november 2012 (AB 2012 no 47) ter uitvoering van artikel 25 van de Landsverordening voorkoming en bestrijding witwassen en terrorismefinanciering (AB 2011 no. 28) tot vervanging van de Interimregeling indicatoren ongebruikelijke transacties LWTF (AB 2012 no. 23) ("Regeling indicatoren ongebruikelijke transacties")
- De sanctieverordening (AB 2006 no. 24);
- De landsverordening sectorale toezichtwetgeving (AB 2012 no. 55);
- De landsverordening persoonsregistratie (AB 2011 no. 37).
- Beleid, voorschriften en richtlijnen van de Centrale Bank van Aruba:
 - Handhavingsbeleid toezicht van de Centrale Bank van Aruba, de dato 19 februari 2013;
 - Algemene richtlijnen voor ondernemingspensioenfondsen onder toezicht van de Centrale Bank van Aruba, herzien op 1 september 2001;
 - Actuariële richtlijnen voor ondernemingspensioenfondsen onder toezicht van de Centrale Bank van Aruba, de dato 31 mei 2005;
 - Solvabiliteitsrichtlijnen voor ondernemingspensioenfondsen onder toezicht van de Centrale Bank van Aruba, de dato 31 mei 2005;
 - "Pension Fund Governance" richtlijnen, de dato 27 juli 2007;
 - Richtlijnen voor het opstellen van de verslagstaten en kwartaal rapportages, de dato 13 februari 2012;
 - Handbook for the prevention and detection of Money laundering and combating the financing of terrorism for Financial and Trust Service Providers regulated by the Central Bank of Aruba, de dato 1 juni 2011;
 - Richtlijn Integere Bedrijfsvoering de dato 1 maart 2015

Interne regelgeving:

Integriteitsbeleid Stichting Algemeen Pensioenfonds Aruba, inclusief:

- De Gedragscode
- Beleid met betrekking tot cliëntenonderzoek als bedoeld in de landsverordening voorkomen en bestrijding witwassen en terrorismefinanciering (LWTF, AB 2011 no. 28)
- Prudent Person beleid (inclusief maatschappelijk verantwoord beleggen);
- Uitbestedingsbeleid;
- Fraudeprotocol;
- Incidentenprocedure;
- Procedure Integriteitsgevoelige functies;
- Statuten;
- Pensioenreglement;
- Directiereglement;
- Raadsreglement

Deze lijst van interne en externe wet- en regelgeving is niet uitputtend.